

KOMENTARZ

Pierwsza strategia przemysłu obronnego UE

Aleksandra Koziół

5 marca Komisja Europejska oraz Wysoki przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa opublikowali Europejską strategię przemysłu obronnego (EDIS). Jej celem jest wzmocnienie europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego (EDTIB) poprzez zacieśnienie współpracy państw członkowskich w pozyskiwaniu sprzętu wojskowego oraz wzmocnienie zdolności produkcyjnych w tym sektorze. Strategii towarzyszy propozycja Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego (EDIDP), który ma zapewnić ciągłość unijnego finansowania w tym obszarze.

Dlaczego Komisja Europejska opublikowała strategię?

[UE i jej państwa członkowskie udzieliły bezprecedensowej pomocy wojskowej Ukrainie](#) w obliczu rosyjskiej napaści zbrojnej. Wartość dostaw uzbrojenia i sprzętu, a także amunicji i paliwa wyniosła łącznie ok. 28 mld euro. Mimo to nie udało się zrealizować najważniejszego zobowiązania dotyczącego dostarczenia 1 mln sztuk amunicji do marca br. [Artyleria odgrywa kluczową rolę na froncie](#), ponieważ został on w dużym stopniu zamrożony, a obie strony okopały się i zbudowały system umocnień. Podczas wizyty w Kijowie w drugą rocznicę wybuchu wojny przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen informowała, że Ukraina otrzymała już nieco ponad połowę obiecanej ilości amunicji, czyli ok. 524 tys. sztuk. Na konferencji prasowej trzy dni później prezydent Wołodymyr Zełenski oświadczył jednak, że na Ukrainę trafiła zaledwie jedna trzecia, czyli ok. 355 tys. sztuk.

Jakie są założenia nowej strategii?

Strategia zakłada poprawę gotowości i konkurencyjności EDTIB. Szczegółowe cele, biorąc pod uwagę obecny stan przemysłu obronnego w UE, są bardzo ambitne i zakładają, że do 2030 r. państwa powinny realizować wspólnie 40% zamówień na sprzęt wojskowy, wartość handlu sprzętem

wojskowym ma stanowić co najmniej 35% wartości unijnego sektora obronnego, a 50% budżetów na zamówienia obronne państw członkowskich powinno być realizowanych w UE. Strategia zakłada więc takie przekierowania inwestycji państw członkowskich, by wspierały one przemysł unijny i zmniejszyły zależność od państw trzecich. Może to budzić kontrowersje tych państw, które argumentują, że aktualne potrzeby obronne wymuszają szybkie pozyskiwanie sprzętu wojskowego także spoza UE, jeśli jest dostępny. Strategia jednak odpowiada też na bieżące wyzwania związane z niestabilną sytuacją międzynarodową, wskazując na konieczność przyspieszenia europejskiej produkcji tak, aby zapewnić dostępność sprzętu wojskowego i amunicji na rodzimym rynku.

Co zmieni się we współpracy obronnej państw UE?

Strategia jest ważnym komunikatem na poziomie strategicznym, który utwierdza sojuszników oraz partnerów UE w przekonaniu o jej rosnącym zaangażowaniu na rzecz budowy pokoju i bezpieczeństwa w Europie. Co do zasady nie zmienia reguł współpracy, zgodnie z którymi kwestie bezpieczeństwa i obrony pozostają w wyłącznej kompetencji państw członkowskich. Publikacji strategii towarzyszyła jednak nowa propozycja – Europejski program przemysłu obronnego (EDIDP), który ma zagwarantować wsparcie

KOMENTARZ PISM

finansowe w wysokości 1,5 mld euro na lata 2025–2027. Jego przyjęcie pozwoli wypełnić lukę w wydatkach na obronność między 2025 r., kiedy mają zakończyć się unijne środki krótkoterminowe przeznaczone na zwiększenie produkcji i wspólnych zamówień (ASAP i EDIRPA), a przed uruchomieniem kolejnej perspektywy budżetowej na lata 2028–2034.

Jak strategia wpłynie na potencjał obronny Ukrainy?

Strategia nie spowoduje natychmiastowej odpowiedzi na zapotrzebowanie na amunicję i sprzęt wojskowy po stronie Ukrainy. Formułuje natomiast strategiczne podejście do

unijnej obronności, które w obliczu przedłużającej się wojny na Ukrainie i konfrontacji z Rosją pozwoli wzmocnić sektor przemysłowy państw członkowskich oraz zapewnić długotrwałe wsparcie i współpracę z ukraińskimi partnerami, nawet po zakończeniu działań wojennych, co odpowiada strategicznym interesom Polski. W tym celu zakłada możliwość – jeszcze przed akcesją Ukrainy do UE – m.in. jej udziału we wspólnych zamówieniach, wsparcia dla przedsiębiorstw i pogłębienia ich współpracy z europejskim przemysłem, otwarcia Biura ds. innowacji w Kijowie, a także zorganizowania jeszcze w br. Forum przemysłu obronnego UE–Ukraina.